

Sosiaali- ja terveysministeriö
<kirjaamo.stm@stm.fi>

Lausuntopyyntö 29.6.2018, STM024:00/2017

MAAHANMUUTTOVIRASTON LAUSUNTO SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖLLE

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa. Lailla korvattaisiin nykyinen asumisperusteisen sosiaaliturvalainsäädännön soveltamisesta annettu laki (1573/1993).

Luonnoksen mukainen uusi laki ei sinällään olisi Maahanmuuttovirastossa sovellettava laki, kuten ei ole sillä korvattava nykyinenkään laki. Näin ollen muutoksella ei olisi merkittäviä vaikutuksia Maahanmuuttoviraston toimintaan ja tehtäviin. Uudella lailla voisi kuitenkin olla välillisesti vaikutusta esimerkiksi Maahanmuuttoviraston toimivaltaan kuuluvien kansalaisuusasioiden sekä oleskelulupa-asioiden kannalta.

Esimerkiksi kansalaistamisen edellytykseksi kansalaisuuslaissa säädetty toimeentulolähde on oma erillinen edellytyksensä, mutta se toimii myös apuedellytyksenä arvioitaessa asumisaikaedellytyksen täyttymistä. Tällöin Maahanmuuttovirastossa on hyvä ymmärtää sosiaaliturvaetuuksien myöntämiseen vaikuttavia seikkoja, jotta esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen myöntämistä etuuksista tai niiden myöntämättä jättämisistä osataan tehdä oikeita tulkintoja ulkomaalaisen Suomessa asumisesta. Kansalaisuuslain mukaan hakijan varsinainen asunto ja koti ovat asumisaikaedellytyksen arvioinnin lähtökohta. Maahanmuuttovirasto arvioi jokaisen kansalaisuutta hakevan kohdalla asumisaikaedellytyksen täyttymistä itsenäisesti, mutta myös hakijan saamat sosiaaliturvaetudet voivat toimia yhtenä arvioinnissa huomioitavana seikkana.

Luonnoksen mukaisessa 6 §:ssä ehdotettaisiin säädettävän oleskelusta ulkomailla: henkilöä pidettäisiin edelleen Suomessa asuvana sellaisen ulkomailla oleskelun ajan, jonka on tarkoitus kestää enintään kuusi kuukautta. Kansalaisuuslain edellyttämä yhtäjaksoinen neljän tai viiden vuoden asumisaika sallii puolestaan enintään kaksi 2-6 kuukauden poissaoloa. Lakiluonnoksen mukaan henkilö voisi olla toistuvasti osan vuodesta ulkomailla, mikäli ulkomailla oleskelu ei ylitä puolta vuotta kerrallaan. Koska kansalaisuutta hakevan kohdalla tällaisella ulkomailla oleskelulla olisi merkitystä kansalaisuuteen liittyvän asumisaikaedellytyksen arvioinnissa, olisi hyvä, jos sosiaaliturvaetuutta koskevassa yhteydessä saatu tieto ulkomailla oleskelusta olisi myös Maahanmuuttoviraston käytettävissä. Aina asiakkaat eivät itse ilmoita ulkomailla oleskelujaan.

Kansalaisuusasioiden tavoin myös joissakin oleskelulupa-asioissa ulkomaalaisen saamat sosiaalietuudet voivat olla Maahanmuuttovirastossa tehtävän harkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja. Niillä voi olla merkitystä, kun selvitetään ja arvioidaan ulkomaalaisen Suomessa asumista esimerkiksi pysyvän oleskeluluvan

myöntämistä (ulkomaalaislain 56 §) tai oleskeluluvan peruuttamista (58 §) koskevan harkinnan yhteydessä.

Luonnoksen nykytilaa kuvaavan luvun osalta (s. 5) Maahanmuuttovirasto tarkentaa, että laillinen oleskelu määräytyy pääsääntöisesti unionin oikeuden mukaan EU-kansalaisten ja heihin rinnastettavien lisäksi myös *heidän perheenjäsentensä* kohdalla. Nyt luonnoksessa todetaan, että ”muilta kuin EU-kansalaisilta ja heihin rinnastettavilta vaadittaisiin ulkomaalaislainsäädäntöön perustuva oleskelulupa”. EU-kansalaisten perheenjäsenet, jotka eivät ole EU-kansalaisia, olisi kuitenkin syytä erottaa omaksi ryhmäkseen. Heidän oleskeluoikeutensa johtuu suoraan unionin oikeudesta ja heidän on yli kolmen kuukauden oleskeluaan varten haettava oleskeluluvan sijaan perheenjäsenen oleskelukorttia (ulkomaalaislain 161 §). Ulkomaalaislaki velvoittaa hakemaan oleskelukorttia mutta EU-kansalaiselle annettavan rekisteröintitodistuksen tavoin perheenjäsenen oleskelukortti ei luo oleskeluoikeutta. Oleskeluoikeus syntyy suoraan unionin oikeuden perusteella ja kortti myönnetään osoitukseksi tuosta oikeudesta.

Ylijohtaja Jaana Vuorio

Ylitarkastaja Janne Kinnunen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 26.07.2018 klo 11:46. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liitteet -

Jakelu STM